

SPIS TREŚCI

1. Reguły opisu anatomicznego	13
Części i okolice ciała ludzkiego (<i>partes et regiones corporis humani</i> ; parts and regions of human body)	13
Osie, płaszczyzny i kierunki ciała ludzkiego (<i>axes, plana et directiones corporis humani</i> ; axes planes and directions in the human body)	14
2. Anatomia układów narządów i tkanek	17
Kości i ich połączenia (<i>ossa et juncturae</i> ; bones and joints)	17
Układ mięśniowy (<i>systema musculare</i> ; muscular system)	18
Układ nerwowy (<i>systema nervosum</i> ; nervous system)	19
Narządy zmysłów (<i>organa sensum</i> ; sensory organs)	20
Układ sercowo-naczyniowy (<i>systema cardiovasculare</i> ; cardiovascular system)	20
Układ chłonny (<i>systema lymphaticum</i> ; lymphatic system)	21
Układ krwiotwórczy (<i>systema sanguiniformis</i>)	21
Układ oddechowy (<i>systema respiratorium</i> ; respiratory system)	22
Układ trawienny (<i>systema digestorium</i> ; alimentary system)	22
Układ wewnątrzwydzielniczy (<i>systema endocrinum</i> ; endocrine system)	23
Układ moczowo-płciowy (<i>systema urogenitale</i> ; urogenital system)	24
Układ powłokowy (<i>systema integumentale</i> ; integumental system)	25
3. Anatomia kości i ich połączeń	27
Kęgli, kręgosłup (<i>vertebrae, collumna vertebralis</i> ; vertebrae, spine)	27
Połączenia i ruchomość kręgosłupa	29
Połączenia trzonów	29
Połączenia łuków	29
Żebra i klatka piersiowa (<i>costae et thorax</i> ; ribs and chest)	31
Obęcz kończyny górnej (<i>cingulum membri superioris</i> ; pectoral girdle; shoulder girdle)	32
Kończyna górna, część wolna (<i>membrum liberum superius</i> ; free upper extremity)	33
Połączenia kończyny górnej	35

Obwód kończyny dolnej (<i>cingulum membri inferioris; cingulum pelvicum; pelvic girdle</i>)	38
Kończyna dolna, część wolna (<i>membrum liberum inferioris; lower free extremity</i>)	40
Połączenia części wolnej kończyny dolnej	43
Czaszka (<i>cranium; skull</i>)	46
Budowa ogólna	46
Kości czaszki	47
Doły czaszki (<i>fossae cranii; cranial fossae</i>)	52
4. Ośrodkowy układ nerwowy	55
Rdzeń kręgowy (<i>medulla spinalis; spinal cord</i>)	55
Drogi rdzenia kręgowego (<i>tractus (trtr.) medullae spinalis; pathways of the spinal cord</i>)	57
Unaczynienie rdzenia kręgowego	59
Opory rdzenia kręgowego (<i>meninges spinalis; spinal meninges</i>)	60
Mózgowie i układ komorowy	62
Jądra nerwów czaszkowych (<i>nuclei nervorum cranialium; nuclei of cranial nerves</i>)	65
Móżdżek (<i>cerebellum; cerebellum</i>)	66
Mózg (<i>cerebrum; forebrain</i>)	68
Między mózgowie (<i>diencephalon</i>)	68
Budowa wzgórza (<i>thalamus</i>)	70
Półkula mózgu (<i>haemispherium cerebri; cerebral hemisphere</i>)	70
Cytoarchitektonika i ośrodki czynnościowe kory mózgu	72
Komora boczna lewa i prawa (<i>ventriculus lateralis; lateral ventricle</i>)	74
Jądra podstawy (<i>nuclei basales; basal nuclei</i>)	75
Układ limbiczny (<i>systema limbicum; limbic system</i>)	76
Istota biała półkuli mózgu (<i>substantia alba haemispheri cerebri; white matter of the cerebral hemisphere</i>)	78
Topografia mózgu na przekrojach (<i>sectiones cerebri; sections of cerebrum</i>)	79
Drogi nerwowe	80
Droga węchowa (<i>tractus sensus olfactorius; olfactory pathway</i>)	80
Droga smakowa (<i>tractus gustatorius; gustatory tract</i>)	81
Droga wzrokowa (<i>tractus sensus opticus; optic pathway</i>)	81
Droga słuchowa (<i>tractus acusticus; acoustic pathway</i>)	83
Droga czucia równowagi (<i>tractus vestibularis; vestibular pathways</i>)	83
Drogi czucia dotyku, bólu i temperatury oraz czucia głębokiego	84
Ruchowe drogi nerwowe – drogi piramidowe	85
Unaczynienie mózgowia	87
Opory mózgowia (<i>meninges encephali; cerebral meninges</i>)	90
5. Głowa i szyja	93
Mięśnie i powięźle	93
Mięśnie szyi (<i>musculi colli; muscles of the neck</i>)	93
Trójkąty szyi (<i>trigona et spatia colli; triangles and spaces of the neck</i>)	95
Powięźle i przestrzenie szyi (<i>fasciae et spatia colli; fasciae and spaces of the neck</i>)	95
Mięśnie twarzy (<i>musculi faciei; facial muscles</i>)	96

Mięśnie żucia (<i>musculi masticatorii; masticatory muscles</i>)	98
Naczynia głowy i szyi	98
Tętnica podobojczykowa (<i>a. subclavia; subclavian artery</i>)	98
Powróżek naczyniowo-nerwowy szyi	99
Żyły głowy i szyi	101
Układ chłonny głowy i szyi	103
Układ nerwowy głowy i szyi	104
Splot szyjny (<i>plexus cervicalis; cervical plexus</i>)	104
Splot ramienny (<i>plexus brachialis; brachial plexus</i>)	105
Pień współczulny (<i>truncus sympathicus; sympathetic trunk</i>)	106
Nerwy czaszkowe (<i>nn. craniales; cranial nerves</i>)	106
Trzewa szyi	112
Krtani (<i>larynx</i>)	112
Tarczycza (<i>glandula thyroidea; thyroid gland</i>) i przytarczycze (<i>glandula parathyroidea; parathyroid gland</i>)	115
Trzewa głowy	116
Jama ustna (<i>cavitas oris; oral cavity</i>)	116
Gardło (<i>pharynx</i>)	120
Nos i jama nosowa	122
Ucho	124
Oko (<i>oculus; eye</i>) i oczodół (<i>orbita; orbit</i>)	128
Siódło tureckie (<i>sella turcica</i>)	131
Zatoka jamista (<i>sinus cavernosus; cavernous sinus</i>)	133
Topografia głowy i szyi na przekrojach	133
6. Klatka piersiowa	135
Ściany klatki piersiowej	135
Gruzoł sutkowy (<i>glandula mammaria; mammary gland</i>)	135
Mięśnie klatki piersiowej (<i>musculi thoracis; muscles of thorax</i>)	136
Powięź klatki piersiowej	138
Tętnice ścian klatki piersiowej	138
Żyły ścian klatki piersiowej	139
Układ chłonny ścian klatki piersiowej	140
Unerwienie ścian klatki piersiowej	141
Przestrzeń międzyżebrowa (<i>spatium intercostale; intercostal space</i>)	141
Pacha (<i>axilla</i>)	142
Śródpiersie (<i>mediastinum</i>)	144
Narządy śródpiersia	145
Naczynia śródpiersia	146
Układ chłonny śródpiersia	147
Nerwy śródpiersia	148
Serce (<i>cor; heart</i>)	148
Położenie serca	148
Osierdzie (<i>pericardium</i>)	149
Budowa zewnętrzna serca	150

Budowa wewnętrzna serca	151
Naczynia serca (<i>vasa cordis</i> ; heart vessels)	154
Unierwienie serca	155
Płuca i opłucna	155
Płuca (<i>pulmones</i> ; lungs)	155
Segmenty oskrzelowo-płucne (<i>segmenta bronchopulmonalia</i>)	157
Opłucna (<i>pleura</i>)	158
7. Brzuch (<i>abdomen</i>; belly)	159
Okolica i jama brzucha	159
Mięśnie brzucha (<i>musculi abdominis</i> ; abdominal muscles)	159
Ściana przednia brzucha	161
Kanał pachwinowy, przepukliny (<i>canalis inguinalis, herniae</i> ; inguinal canal, hernias)	161
Ściany kanału pachwinowego	162
Ściana tylna brzucha	163
Ściana dolna brzucha	164
Naczynia ścian brzucha	164
Tętnice ścian brzucha	164
Żyły ścian brzucha	165
Otrzewna (<i>peritoneum</i>)	165
Elementy rozwoju otrzewnej warunkujące topografię narządów	167
Narządy jamy brzusznej właściwej	168
Żołądek (<i>ventriculus</i> ; gaster, stomach)	168
Śledziona (<i>splen/lien</i> ; spleen)	169
Jelito cienkie (<i>intestinum tenue</i> ; small intestine)	171
Jelito grube (<i>intestinum crassum</i> ; large intestine)	172
Wątroba (<i>hepar</i> ; liver) i drogi żółciowe	173
Trzustka (<i>pancreas</i>)	176
Naczynia tętnicze trzew brzucha	177
Układ żyły wrotnej (<i>vena porta hepatis</i> ; hepatic portal vein)	179
Układ chłonny jamy brzusznej	181
Unierwienie jamy brzusznej	181
8. Przestrzeń zaotrzewnowa i układ moczowo-płciowy	183
Przestrzeń zaotrzewnowa (<i>spatium retroperitoneale</i> ; retroperitoneal space)	183
Wielkie naczynia przestrzeni zaotrzewnowej i miednicy	184
Węzły chłonne (<i>nodi lymphatici</i> ; lymphatic nodes) przestrzeni zaotrzewnowej i miednicy	186
Układ nerwowy przestrzeni zaotrzewnowej i miednicy	187
Układ autonomiczny	189
Nadnercza (<i>glandula suprarenalis</i> ; suprarenal gland)	190
Nerka (<i>ren</i> ; kidney)	190
Moczowód (<i>ureter</i> ; ureter)	194
Pęcherz moczowy (<i>vesica urinaria</i> ; urinary bladder)	195
Układ rozrodczy męski	196
Jądra (<i>testis</i>) i moszna (<i>scrotum</i>)	196

Nasieniowód (<i>ductus deferens</i>)	197
Oslonki jądra	197
Gruzoł krokowy (<i>prostate</i>)	198
Prącie (<i>penis</i>) i cewka moczowa męska (<i>urethra masculina; male urethra</i>)	198
Układ rozrodczy żeński	200
Jajnik (<i>ovarium; ovary</i>)	200
Jajowód (<i>tuba uterina; salpinx; uterine tube</i>)	202
Macica (<i>uterus</i>)	202
Pochwa (<i>vagina</i>)	204
Krocze (<i>perineum</i>)	204
Krążenie płodowe (<i>circulatio fetus</i>)	205
Dno miednicy (<i>fundus pelvis; pelvic floor</i>)	206
9. Grzbiet (<i>dorsum; back</i>)	209
Mięśnie powierzchowne grzbietu (<i>musculi dorsi superficiales; superficial muscles of the back</i>)	209
Mięśnie głębokie grzbietu (<i>musculi dorsi profundus; deep muscles of the back</i>)	210
10. Kończyna górna	213
Mięśnie obręczy kończyny górnej (<i>musculi cinguli; muscles of pectoral girdle</i>)	214
Mięśnie ramienia (<i>musculi brachii; muscles of arm</i>)	215
Grupa przednia mięśni ramienia	215
Grupa tylna mięśni ramienia	216
Mięśnie przedramienia (<i>musculi antebrachii; muscles of forearm</i>)	217
Grupa przednia mięśni przedramienia	217
Grupa boczna mięśni przedramienia	218
Grupa tylna mięśni przedramienia	218
Mięśnie ręki (<i>musculi manus; muscles of the hand</i>)	220
Mięśnie kłębu kciuka	220
Mięśnie kłębika	220
Mięśnie międzykostne (<i>musculi interossei; interosseous muscles</i>)	221
Mięśnie glistowate (<i>musculi lumbricales; lumbricals</i>)	221
Pochewki włókniste i maziowe ręki (<i>vaginae fibrosae et synoviales manus; fibrous and synovial vaginae of the hand</i>)	222
Pochewki grzbietowe ścięgien ręki	222
Pochewki dłoniowe ścięgien ręki	222
Naczynia kończyny górnej	223
Tętnice kończyny górnej	223
Żyły kończyny górnej	225
Układ chłonny	226
Unerwienie kończyny górnej	227
11. Kończyna dolna	231
Mięśnie obręczy (<i>musculi cinguli; muscles of pelvic girdle</i>)	232
Rotatory biodra	233

Mięśnie uda (<i>musculi femoris</i> ; femoral muscles)	234
Grupa przednia	234
Grupa tylna	235
Grupa przysiodkowa	235
Mięśnie goleni (<i>musculi cruris</i> ; leg muscles)	237
Grupa przednia	237
Grupa boczna	237
Grupa tylna	237
Mięśnie stopy (<i>musculi pedis</i> ; muscles of foot)	240
Mięśnie grzbietu stopy	240
Mięśnie podszwy	240
Mięśnie wyniosłości pośredniej	241
Pochewki maziowe stopy (<i>vaginae synoviales pedis</i> ; synovial vaginae of the foot)	241
Naczynia kończyny dolnej	242
Tętnice kończyny dolnej	242
Żyły kończyny dolnej	246
Układ chłonny kończyny dolnej	247
Unerwienie kończyny dolnej	248
Nerwy autonomiczne	254
Słowniczek	255